

13 Φεβρουαρίου, 1996

[ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΗΡΩ ΤΡΙΛΛΙΔΟΥ,

Αιτήτρια,

v.

ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ,

Καθ'ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 645/93)

Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο Συμφέρον — Πρέπει να υπάρχει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου και του σταδίου έκδοσης της απόφασης — Προσβολή διατάγματος απαλλοτριώσης με προσφυγή το οποίο παύει να ισχύει λόγω έκδοσης νέου διατάγματος — Η προσφυγή δύναται να συνεχιστεί μόνο αν από το προσβληθέν διάταγμα προέκυψαν ζημιογόνες συνέπειες για τον αιτητή — Απόρριψη προσφυγής λόγω έλλειψης εννόμου συμφέροντος.

5

10

Με την παρούσα προσφυγή, προσβλήθηκε Διάταγμα Απαλλοτριώσης με το οποίο απαλλοτριώθηκε μέρος ακινήτου στο Στρόβολο, ιδιοκτησίας της αιτήτριας.

15

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

20

Το έννομο συμφέρον πρέπει να υπάρχει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου του σταδίου έκδοσης απόφασης. Όπως φαίνεται από τα γεγονότα που ακολούθησαν την καταχώρηση της προσφυγής, εκδόθηκε νέο Διάταγμα Απαλλοτριώσης της επίδικης περιουσίας. Με την έκδοση του νέου Διατάγματος, το επίδικο Διάταγμα έπαυσε να ισχύει με αποτέλεσμα να μην βρίσκεται σήμερα σε ισχύ. Επομένως και η αιτήτρια απώλεσε το έννομο συμφέρον της για πιθανή ακύρωση διατάγματος που έπαυσε να ισχύει. Απασχόλησε το Δικαστήριο το θέμα της πιθανότητας πρόκλησης ζημιογόνων συνεπειών

25

στην αιτήτρια κατά τη χρονική περίοδο για την οποία ίσχυσε το επί-
 δικο Διάταγμα, οι οποίες να εξακολουθούν να παραμένουν. Αν και
 δεν ακούστησαν οι δικηγόροι επί του θέματος, το δικαστήριο κατέλη-
 ξε στο συμπέρασμα ότι δεν παραμένει οποιαδήποτε ζημιογόνα συνέ- 5
 πεια στην αιτήτρια. Και τούτο, αφού συνέπεια της απαλλοτριώσης εί-
 ναι η αφαίρεση της ιδιοκτησίας από τον ιδιοκτήτη της, πράγμα που
 στην προκειμένη περίπτωση δεν συμβαίνει αφού η αιτήτρια εξακο-
 λουθεί να είναι η ιδιοκτήτρια της επίμαχης περιουσίας. Οποιαδήπο-
 τε πιθανή ζημιά είναι ενδεχόμενο να προκλήθηκε από την επίταξη της 10
 περιουσίας της που της αποστέρησε την αποκλειστική χρήση της.
 Όμως το Διάταγμα Επίταξης δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας
 προσφυγής.

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, η παρούσα προσφυγή πρέπει ν'
 απορριφθεί για έλλειψη εννόμου συμφέροντος. 15

*Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς
 έξοδα.*

Προσφυγή. 20

Προσφυγή με την οποία προσβάλλεται η απόφαση των Καθ' ων
 η Αίτηση όπως μέρος του Τεμαχίου 73, Φ/Σχ. ΧΧΙ/61.Ε.2, στο
 Στρόβολο, ιδιοκτησία της Αιτήτριας απαλλοτριωθεί. 25

Θ. Ιωαννίδης, για την Αιτήτρια.

Π. Λυσάνδρου, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult. 30

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Η προσφυγή στρέφεται κατά του Διατάγματος
 Απαλλοτριώσεως, το οποίο δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα
 της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 4/6/93, με αριθμό 928 και με το
 οποίο απαλλοτριώθηκε μέρος του τεμαχίου 73, Φ/Σχ. ΧΧΙ/61.Ε.2, 35
 στο Στρόβολο, ιδιοκτησία της αιτήτριας.

Η υπόθεση έχει κάποιο ιστορικό το οποίο θα παραθέσω.

Η αιτήτρια υπέβαλε το 1983 αίτηση για άδεια οικοδομής στο 40
 πιο πάνω τεμάχιο της και έγινε εισήγηση για απόρριψή της επειδή
 το τεμάχιο της δεν εφάπτετο δημόσιου δρόμου, ούτε είχε προς όφε-
 λός του εγγεγραμμένο δικαίωμα διαβάσεως. Η άδεια οικοδομής
 εκδόθηκε τελικά στις 5/10/84 αφού η αιτήτρια είχε εν τω μεταξύ

εξασφαλίσει δικαίωμα διαβάσεως διά μέσου τεμαχίου που βρισκόταν ήδη υπό διαχωρισμό. Η άδεια οικοδομής εκδόθηκε με τον ακόλουθο όρο:

5 “(α) Κανένα μέρος της οικοδομής ή ακάλυπτη βεράντα ύψους πάνω από 4’-0” από το επίπεδο του συνεχόμενου εδάφους θα απέχει λιγότερο από 10’-0” από το όριο του μελλοντικού δρόμου που δείχνεται με πράσινη γραμμή στα τοπογραφικά σχέδια και από τα άλλα σύνορα του τεμαχίου.”.

10

(Κ. 21 στο φάκελο, Τεκμήριο 1 και Παράρτημα Β1 στην ένσταση).

15 Δεν τέθηκε όρος ούτε για κατασκευή δρόμου ούτε για παραχώρηση οποιουδήποτε μέρους του τεμαχίου της αιτήτριας στο δημόσιο, ούτε μπορούσε νόμιμα να τεθεί τέτοιος όρος αφού όπως φαίνεται δεν υπήρχε οποιοδήποτε εγκεκριμένο σχέδιο οδικού δικτύου ή ρυμοτομικό. Η αιτήτρια όμως, προχώρησε στην κατασκευή του προτεινόμενου δρόμου, είτε οικειοθελώς, είτε εκ λανθασμένης
20 αντιλήψεως ότι ήταν υποχρεωμένη να το πράξει.

25 Στις 25/4/86, εκδόθηκε από την αρμόδια Αρχή άδεια διαχωρισμού του τεμαχίου 69, το οποίο εφάπτετο του νότιου μέρους του τεμαχίου της αιτήτριας και το οποίο ήταν περικλειστο, χωρίς να εφάπτεται οποιουδήποτε δημόσιου δρόμου, ούτε να έχει εγγεγραμμένο προς όφελός του οποιοδήποτε δικαίωμα διαβάσεως και χωρίς να ζητηθεί από τους ιδιοκτήτες του η εξασφάλιση δικαιώματος διαβάσεως. Στην άδεια διαχωρισμού, της οποίας η έκδοση προφανώς
30 αντίκειται στους εν ισχύει Κανονισμούς, τέθηκε ο πιο κάτω όρος:

30

“5. Για τον προτεινόμενο διαχωρισμό δε θα εκδοθεί πιστοποιητικό εγκρίσεως προτού εκδοθεί τέτοιο πιστοποιητικό για τη γειτονική οικοδομή που εγκρίθηκε με το Φάκελο Β. 1508/83 και ο δρόμος στο τεμάχιο αρ. 73 γραφτεί ως δημόσιος.”.

35

(Κ. 13 στο Τεκμήριο 2 και Παράρτημα Δ στην ένσταση)

40 Ο διαχωρισμός πραγματοποιήθηκε με την κατασκευή δρόμου ο οποίος ονομάστηκε οδός Κήπων, σε συνέχεια του κατασκευασθέντος από την αιτήτρια. Στη συνέχεια εκδόθηκαν άδειες οικοδομής σε ορισμένους από τους ιδιοκτήτες των περικλειστων οικοπέδων που δημιουργήθηκαν από το διαχωρισμό, και πάλιν προφανώς κατά παράβαση της ισχύουσας νομοθεσίας, αφού τα οικοπέδα στερούνταν προσπέλασης σε δημόσιο δρόμο.

Οι ιδιοκτήτες του διαχωρισμού ζήτησαν, στις 27/1/88, πιστοποιητικό τελικής έγκρισης του διαχωρισμού και των κατοικιών που έκτισαν στα διαχωρισθέντα οικοπέδα. Με επιστολή τους ημερομηνίας 24/11/89, οι καθ'ων η αίτηση απάντησαν στους ιδιοκτήτες ότι για να καταστεί δυνατή η έκδοση του πιστοποιητικού τελικής εγκρίσεως ήταν αναγκαίο πρώτα να γραφτεί ως δημόσιος ο δρόμος που διέρχεται μπροστά από το τεμάχιο 73, της αιτήτριας στην προσφυγή. 5

Στις 8/1/91 οι καθ'ων η αίτηση έστειλαν επιστολή στην αιτήτρια με την οποία της ζήτησαν ν' αποταθεί στο Κτηματολόγιο για εκσυγχρονισμένη εγγραφή του κτήματός της, ούτως ώστε ο δρόμος που κατασκεύασε να εγγραφεί ως δημόσιος, προσθέτοντας ότι η διαδικασία αυτή ήταν αναγκαία για την έκδοση πιστοποιητικού τελικής έγκρισης της κατοικίας της. 10 15

Η αιτήτρια με επιστολή της ημερομηνίας 14/3/91, διαμαρτυρήθηκε και ζήτησε πιστοποιητικό τελικής έγκρισης της οικοδομής της η οποία είχε κτισθεί σύμφωνα με τα εγκριθέντα σχέδια και τους όρους της αδειάς της. Στις 25/4/91, εκδόθηκε στην αιτήτρια πιστοποιητικό τελικής έγκρισης της οικοδομής της. Την ίδια ημερομηνία, η αιτήτρια απηύθηνε επιστολή στο Δήμαρχο Στροβόλου, διαμαρτυρούμενη για την παραβίαση του υπόγειου χώρου του τεμαχίου της. Απ' ό,τι φαίνεται από τους φακέλους η αιτήτρια, διεκδικώντας το επίμαχο μέρος του τεμαχίου της, τοποθέτησε τσιμεντένιες ανθοδόχες στο δρόμο που κατασκεύασε η ίδια, εμποδίζοντας έτσι τη διέλευση οχημάτων. Οι ιδιοκτήτες των περικλειστων οικοπέδων και κατοικιών που είχαν ανεγερθεί, διαμαρτυρήθηκαν έντονα με επιστολές των δικηγόρων τους προς τους καθ'ων η αίτηση για τη δημιουργηθείσα κατάσταση, καθιστώντας τους υπεύθυνους για τον εγκλωβισμό τους και ζητώντας άμεση λύση του προβλήματος. Ως αποτέλεσμα, οι καθ'ων η αίτηση κατά τη συνεδρία τους ημερομηνίας 23/7/91 αποφάσισαν να προωθήσουν διαδικασία απαλλοτρίωσης του δρόμου που κατασκεύασε η αιτήτρια στο τεμάχιο της. Στα πρακτικά της συνεδρίας αυτής επισημαίνεται η ευθύνη του Δήμου για την κατάσταση που δημιουργήθηκε με την έκδοση αδειών οικοδομής κατά παράβαση της σχετικής νομοθεσίας. Στην υποβληθείσα πρόταση αναφέρεται ότι η απαλλοτρίωση είναι αναγκαία για τη δημιουργία προσπέλασης προς τα οικοπέδα του διαχωρισμού (Κ.31 και 37 στο Τεκμήριο 1). 20 25 30 35 40

Η διαδικασία απαλλοτρίωσης δεν προωθήθηκε αμέσως και στις 27/3/92 οι καθ'ων η αίτηση ζήτησαν νομική συμβουλή ως προς το

κατά πόσο συνέτρεχαν λόγοι δημοσίου συμφέροντος για την προώθηση της σκοπούμενης απαλλοτριώσης (Κ. 39-40 στο Τεκμήριο 1). Η απάντηση που δόθηκε στις 28/4/92 ήταν ότι προτού τεθεί θέμα αναγκαστικής απαλλοτριώσης έπρεπε να μελετηθεί θέμα δεσμευτικού ρυμοτομικού σχεδίου.

5 Στο μεταξύ η αιτήτρια με επιστολή της ημερομηνίας 7/2/92, διαμαρτυρήθηκε για τη σκοπούμενη απαλλοτριώση και πρόσφερε το επίμαχο μέρος του τεμαχίου της προς πώληση έναντι του ποσού των £17.160 πλέον τα έξοδα ασφαλίστευσης του δρόμου (Κ. 91 στο Τεκμήριο 1 και Παράρτημα ΙΓ στην ένσταση).

10 Οι καθ'ων η αίτηση κατά τη συνεδρία τους ημερομηνίας 18/9/92, ενέκριναν σχετικό ρυμοτομικό σχέδιο το οποίο δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας, ημερομηνίας 9/10/92. Η αιτήτρια έφερε ένσταση για τη σκοπούμενη ρυμοτομία με επιστολές της ημερομηνίας 5/11/92, 16/11/92 και 6/1/93. Στην τύχη των ενστάσεων αυτών θα αναφερθώ αργότερα. Ας σημειωθεί ότι το μόνο επηρεαζόμενο τεμάχιο από τη Γνωστοποίηση Ρυμοτομίας, η οποία έγινε, όπως αναφέρεται, "για σκοπούς διαπλάτυνσης και ευθυγράμμισης των οδών που περιγράφονται...", ήταν το τεμάχιο 73 της αιτήτριας, και οι οδοί που περιγράφονταν οι οδοί Άνοιξης και Κήπων.

25 Στις 22/1/93 και πριν κριθεί η τύχη των ενστάσεων της αιτήτριας κατά της Γνωστοποίησης Ρυμοτομίας, οι καθ'ων η αίτηση δημοσίευσαν Γνωστοποίηση Απαλλοτριώσης του ιδιωτικού δρόμου που κατασκεύασε η αιτήτρια και στον οποίο αφορούσε η Γνωστοποίηση Ρυμοτομίας. Στη Γνωστοποίηση αναφέρεται ότι η επηρεαζόμενη έκταση γης (200 τετρ. μέτρα) "είναι αναγκαία για τους ακόλουθους σκοπούς δημόσιας ωφέλειας, δηλαδή για την ανάπτυξη του οδικού δικτύου και η απαλλοτριώσή της επιβάλλεται για τους ακόλουθους λόγους, δηλαδή για την επέκταση της οδού Κήπων στην περιοχή του Δήμου Στροβόλου."

30 Η αιτήτρια ενέστη στη Γνωστοποίηση Απαλλοτριώσης για δύο λόγους:

- 40 (1) ότι η απαλλοτριώση του τεμαχίου της δεν ήταν αναγκαία για τους σκοπούς που αναφέρονταν, και
 (2) ότι η απαλλοτριώση δεν εξυπηρετούσε το δημόσιο συμφέρον.

Η ένσταση της αιτήτριας εξετάστηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο, κατά τη συνεδρία του ημερομηνίας 30/3/93 και απορρίφθηκε.

Κατά την ίδια συνεδρία του το Δημοτικό Συμβούλιο αποφάσισε να εισηγηθεί στον Υπουργό Εσωτερικών την απόρριψη των ενστάσεων της αιτήτριας κατά της Γνωστοποίησης Ρυμοτομίας.

Στις 4/6/93 δημοσιεύθηκε στην επίσημη εφημερίδα της Δημοκρατίας Διάταγμα Απαλλοτριώσης του επίδικου μέρους του τεμαχίου της αιτήτριας και στις 13/8/93 Διάταγμα Επίταξης της ίδιας περιουσίας. 5

Στις 10/8/93 καταχωρήθηκε η παρούσα προσφυγή εναντίον του Διατάγματος Απαλλοτριώσης. 10

Μετά την καταχώρηση της προσφυγής ακολούθησαν άλλα γεγονότα στα οποία πρέπει να αναφερθώ. 15

Στις 7/11/94, και μετά την καταχώρηση των γραπτών αγορεύσεων, η προσφυγή απερρίφθη μετά από δηλώσεις των δικηγόρων ότι η απαλλοτριώση θεωρείται εγκαταληφθείσα. Στις 19/9/95, εκδόθηκε εκ συμφώνου διάταγμα επαναφοράς της προσφυγής, μετά από δηλώσεις των δικηγόρων και των δύο πλευρών ότι το υπόβαθρο του συμβιβασμού της 7/11/94 και ως εκ τούτου και της απόρριψης της προσφυγής, ήταν λανθασμένο. Η υπόθεση ορίστηκε για διευκρινήσεις στις 12/1/96, οπότε καταχωρήθηκαν οι διοικητικοί φάκελοι και η υπόθεση επιφυλάχθηκε. 20

Από τη μελέτη των φακέλων για σκοπούς έκδοσης απόφασης, πρόκυψαν τα ακόλουθα. Όπως φαίνεται από το φάκελο Τεκμήριο 3, οι καθ'ων η αίτηση αφού θεώρησαν ότι η διαδικασία απαλλοτριώσης είχε ατονήσει επειδή δεν προσφέρθηκε η αποζημίωση εντός 10 μηνών από τη Γνωστοποίηση όπως προνοούσε ο Νόμος, προέβηκαν σε δημοσίευση νέας Γνωστοποίησης και νέου Διατάγματος Απαλλοτριώσης. Σχετικά είναι τα Κ. 156-184. Η νέα Γνωστοποίηση δημοσιεύθηκε στις 20/5/94 και το νέο Διάταγμα στις 8/7/94, χωρίς να ενημερωθεί προσωπικά η αιτήτρια, η οποία όταν πληροφορήθηκε, καταχώρησε εναντίον του νέου Διατάγματος την προσφυγή 1033/94 η οποία εκκρεμεί ενώπιον άλλου Δικαστή. 25 30 35

Σε μεταγενέστερο χρόνο, όπως φαίνεται από επιστολή ημερομηνίας 19/4/95, Κ. 102 στο Τεκμήριο 4, ο Υπουργός Εσωτερικών αποδέχτηκε τις ενστάσεις της αιτήτριας κατά της Γνωστοποίησης Ρυμοτομίας στην οποία έγινε αναφορά προηγουμένως, όσον αφορά το επίμαχο μέρος του τεμαχίου της. Η αιτιολογία όπως αναφέρεται σε επιστολή του Υπουργείου Εσωτερικών προς τους καθ'ων η αίτηση, ημερομηνίας 30/10/95 (Κ. 114 στο Τεκμήριο 4) εί- 40

ναι η ακόλουθη:

5 “3. Η αναγκαιότητα για βελτίωση και ολοκλήρωση του οδικού δικτύου της περιοχής αναγνωρίζεται. Όμως, η διαδικασία που επελέγη - εκείνη της εφαρμογής του Άρθρου 12 του περί Ρυθμίσεως Οδών και Οικοδομών Νόμου - δεν κρίνεται η κατάλληλη, όσον αφορά την οδό Κήπων, διότι το εν λόγω Άρθρο καλύπτει περιπτώσεις διευρύνσεως ή ευθυγραμμίσεως οδού, γεγονός το οποίο αναφέρεται με σαφήνεια και στη σχετική γνωστοποίηση που δημοσίευσε ο Δήμος σας στις 9.10.92. Για το λόγο αυτό, ο Υπουργός Εσωτερικών έκρινε ότι το Άρθρο 12 εφαρμόζεται στην περίπτωση της οδού Ανοιξέως, όχι όμως και στην περίπτωση της οδού Κήπων.”

15 Η συνέπεια της πιο πάνω αποφάσεως, είναι ότι δεν υπήρξε ποτέ δεσμευτικό σχέδιο ρυμοτομίας όσον αφορά το επίδικο μέρος του τεμαχίου της αιτήτριας.

20 Η εγκυρότητα του προσβαλλόμενου Διατάγματος πλήττεται κυρίως για το λόγο ότι η απαλλοτρίωση έγινε όχι για εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού, αλλά των ιδιωτικών συμφερόντων των ιδιοκτητών του περικλειστού τεμαχίου 69 και για να καλύψουν οι καθ'ων η αίτηση εκ των υστέρων τις παρανομίες τους.

25 Εκ πρώτης όψεως φαίνεται, γεγονός εξάλλου που όπως διαφαίνεται από τα διάφορα έγγραφα στους φακέλους δέχονται και οι καθ'ων η αίτηση, ότι τόσο η άδεια διαιρέσεως του τεμαχίου 69, όσο και οι σχετικές άδειες οικοδομής για τα προκύψαντα οικοπέδα, δόθηκαν παράνομα. Όμως αντικείμενο της προσφυγής αυτής
30 δεν είναι η νομιμότητα των αδειών εκείνων, αλλά του προσβαλλόμενου Διατάγματος Απαλλοτρίωσης. Προτού προχωρήσω στην εξέταση της ουσίας της υπόθεσης, έχω υποχρέωση να εξετάσω το έννομο συμφέρον της αιτήτριας το οποίο εξετάζεται από το Δικαστήριο και αυτεπάγγελα, ως θέμα δημόσιας τάξεως.

35 Το έννομο συμφέρον πρέπει να υπάρχει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου του σταδίου έκδοσης απόφασης. Όπως φαίνεται από τα γεγονότα που ακολούθησαν την καταχώρηση της προσφυγής, εκδόθηκε νέο Διάταγμα Απαλλοτρίωσης της επίδικης περιουσίας. Με την έκδοση του νέου Διατάγματος, το επίδικο Διάταγμα έπαυσε να ισχύει με αποτέλεσμα να μην βρίσκεται σήμερα σε ισχύ. Επομένως και η αιτήτρια απώλεσε το έννομο συμφέρον της για πιθανή ακύρωση διατάγματος που έπαυσε να ισχύει. Με απασχόλησε το θέμα της πιθανότητας πρόκλησης

ζημιογόνων συνεπειών στην αιτήτρια κατά τη χρονική περίοδο για την οποία ίσχυσε το επίδικο Διάταγμα, οι οποίες να εξακολουθούν να παραμένουν. Αν και δεν ακούστηκαν οι δικηγόροι επί του θέματος, κατέληξα στο συμπέρασμα ότι δεν παραμένει οποιαδήποτε ζημιογόνα συνέπεια στην αιτήτρια. Και τούτο, αφού συνέπεια της απαλλοτριώσης είναι η αφαίρεση της ιδιοκτησίας από τον ιδιοκτήτη της, πράγμα που στην προκειμένη περίπτωση δεν συμβαίνει αφού η αιτήτρια εξακολουθεί να είναι η ιδιοκτήτρια της επίμαχης περιουσίας. Οποιαδήποτε πιθανή ζημιά είναι ενδεχόμενο να προκλήθηκε από την επίταξη της περιουσίας της που της αποστέρησε την αποκλειστική χρήση της. Όμως το Διάταγμα Επίταξης δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας προσφυγής. 5 10

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω, βρίσκω ότι η παρούσα προσφυγή πρέπει ν' απορριφθεί για έλλειψη εννόμου συμφέροντος. 15

Δεν γίνεται διαταγή για έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.